

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi korkeimmasta oikeudesta

Hallituksen esitys eräiden muutoksenhakua korkeimpaan oikeuteen koskevien säännösten muuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä helmikuuta 2005 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäviksi hallituksen esitykset laiksi korkeimmasta oikeudesta (HE 7/2005 vp) ja eräiden muutoksenhakua korkeimpaan oikeuteen koskevien säännösten muuttamiseksi (HE 9/2005 vp). Valiokunta on päättänyt käsitellä esitykset toistensa yhteydessä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- erityisasiantuntija Sakari Laukkanen ja lainsäädäntöneuvos Tatu Leppänen, oikeusministeriö
- oikeusneuvos Pauliine Koskelo, korkein oikeus

- presidentti Markku Arponen, Itä-Suomen hovioikeus
- käräjätuomari Riitta Wirilander, Helsingin kärjäoikeus
- valtionsyyttäjä Mika Illman, Valtakunnan-syyttäjänvirasto
- asianajaja Patrik Lindfors, Suomen Asianajajaliitto
- oikeusneuvos Pertti Välimäki, Korkeimpien oikeuksien tuomarien yhdistys ry
- puheenjohtaja, vanhempi oikeussihteeri Eeva-Liisa Sarvilinna-Heimonen ja hallituksen jäsen, vanhempi oikeussihteeri Pekka Haapaniemi, Korkeimpien oikeuksien virkamiehet ry
- professori Juha Lappalainen.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys HE 7/2005 vp

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki korkeimmasta oikeudesta. Lakiin otettaisiin keskeiset säännökset korkeimman oikeuden tehtävistä, asioiden ratkaisemisesta, korkeimman oikeuden presidentistä ja jäsenistä sekä esittelijöistä ja muusta henkilöstöstä. Esittelijäneuvos voitaisiin eräissä tapauksissa nimittää määrä-

ajaksi virkasuhteeseen. Säännökset asian ratkaisemisesta täysistunnossa ja vahvennetussa jaostossa siirrettäisiin korkeimman oikeuden työjärjestyksestä lain tasolle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

Hallituksen esitys HE 9/2005 vp

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi muutoksenhakua hovioikeudesta korkeimpaan oikeuteen sekä ylimääräistä muutoksenhakua koskevia oikeudenkäymiskaaren säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi viittä muuta lakia.

Ehdotuksen mukaan korkein oikeus voisi rajoittaa myöntämänsä valitusluvan koskemaan kysymystä, jonka ratkaiseminen on tarpeen oikeuskäytännön ohjaamiseksi tai valituslupaperusteen kannalta muutoin. Korkein oikeus voisi tällöin muilta osin perustaa ratkaisunsa hovioikeuden tuomioon. Korkeimman oikeuden pää-

tösvaltaista kokoonpanoa kevennettäisiin eräissä ylimääräistä muutoksenhakua koskevissa asioissa. Eräissä ylimääräistä muutoksenhakua koskevissa yksinkertaisissa asioissa ratkaisuvalltaa siirrettäisiin korkeimmalta oikeudelta alemmille oikeusasteille. Valtiollisia rikoksia koskevat syyteasiat siirrettäisiin käsiteltäviksi ensimmäisenä oikeusasteena hovioikeuden sijasta Helsingin kärjäoikeuteen. Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan joidenkin kuukausien kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT**Perustelut**

Hallituksen esityksellä HE 7/2005 vp korkeimman oikeuden organisaatiota ja toimintaa koskeva laki uudistetaan kokonaisuudessaan. Hallituksen esitys HE 9/2005 vp sisältää puolestaan korkeimman oikeuden lainkäyttötoimintaa tehostamaan tarkoitettuja ehdotuksia, jotka koskevat ennakkopäätösmenettelyä ja ylimääräistä muutoksenhakua. Mainitut hallituksen esitykset muodostavat kokonaisuuden, jolla ajanmukaistetaan korkeinta oikeutta koskeva laki ja parannetaan korkeimman oikeuden mahdollisuuksia toimia ennakkopäätöstuomioistuimena.

Hallituksen esitysten perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esityksiä tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Valiokunta puoltaa esityksiin sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavien huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esitys HE 7/2005 vp**1. Laki korkeimmasta oikeudesta**

3 §. Pykälässä säädetään niistä korkeimman oikeuden toimivaltaan kuuluvista asioista, jotka eivät ole 2 §:ssä lueteltuja lainkäyttöasioita eivätkä myöskään tarkoita 4 §:n mukaisen lausunnon antamista tai esityksen tekemistä.

Pykälä sisältää luettelon, jonka 4 kohdan mukaan korkein oikeus käsittelee, sen mukaan kuin erikseen säädetään, myös rikosentekijän luovuttamista koskevia asioita. Valiokunta ehdottaa, että kohdassa käytetty ilmaisu muutetaan muotoon "rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista", joka vastaa voimassa olevien luovuttamislakien nimikkeitä.

7 §. Pykälän 1 momentissa säädetään niistä tapauksista, joissa asia käsitellään korkeimmassa oikeudessa täysistunnossa tai vahvennetussa jaostossa. Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen presidentin oikeudesta päättää asian siirtämisestä.

Hallituksen esityksen perustelujen (s. 4/I) mukaan pykälä vastaa asiallisesti korkeimman oikeuden työjärjestyksen (787/1994) 16 §:n säännöksiä asian käsittelemisestä täysistunnossa tai vahvennetussa jaostossa sekä korkeimman oikeuden presidentin tätä koskevasta päätösvallasta. Lakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että mainittu työjärjestyksen säännös koskee vain lainkäyttöasioita. Tällaista rajausta pykälään ei nyt kuitenkaan sisälly. Koska mitään muutosta ei esitettyjen perustelujen valossa ole tarkoitettu, valiokunta ehdottaa, että pykälässä mainitaan sen soveltamisalan rajautuvan lainkäyttöasioihin.

Pykälästä ei käy ilmi, missä menettelyssä 1 momentin 2. virkkeessä tarkoitettu periaatteellisesti merkittävä tai laajakantoinen asia määrätään käsiteltäväksi täysistunnossa tai vahvennetussa jaostossa. Voimassa olevan korkeimman oikeuden työjärjestyksen mukaan tästä päättää presidentti. Valiokunta ehdottaa säännöstä täsmennettäväksi tämän mukaisesti. Samalla valiokunta ehdottaa, että säännöstä yksinkertaistetaan sisällyttämällä sekä asian siirtämistä että sen käsiteltäväksi määräämistä koskevat säännökset samaan momenttiin yhdessä presidentin toimivaltaa koskevan sääntelyn kanssa. Tällöin 2 momentti poistuu.

13 §. Pykälässä säädetään korkeimman oikeuden esittelijöistä.

Pykälän 2 momentin 2. virkkeen mukaan esittelijöiden kelpoisuusvaatimuksista, nimittämisperusteista ja nimittämisestä määrääjäksi on voimassa, mitä tuomareiden nimittämisestä annettussa laissa (205/2000) säädetään. Mainitun lain 15 §:n 2 momentin mukaan tuomari voidaan nimittää määrääjäksi muun muassa silloin, kun se on käsiteltävien asioiden lukumäärän tai laadun vuoksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen. Korkeimman oikeuden esittelijäneuvosten osalta ehdotetaan nyt erityissäännöstä, jonka mukaan esittelijäneuvokseksi voidaan nimittää määrääjäksi virkasuhteeseen myös, milloin se on tarpeen virkakierron edistämiseksi tai korkeimman oikeuden esittelijöiden asiantuntemuksen monipuolistamiseksi.

Lakivaliokunta hyväksyy ehdotuksesta ilmenevät perustavoitteet mutta ei kuitenkaan puolla sääntelyn toteuttamista ehdotetussa muodossaan. Se on arvioinut ehdotusta seuraavista lähtökohdista käsin.

Periaatteellisella tasolla esittelijäneuvoksen viran täyttämiseen määrääjäksi liittyy valiokunnan mielestä kysymys esittelijäneuvosten riippumattomuudesta. Virassaoloaikaisen lähtökohtaisen erottamattomuuden lisäksi esittelijän riippumattomuutta on nimittäin valiokunnan käsityksen mukaan omiaan turvaamaan myös se, että hänellä on vakinainen virka eikä hän toimi vain määrääjäksi virkasuhteeseen nimitettynä.

Toisaalta lakivaliokunta on suhtautunut myönteisesti pyrkimyksiin laajentaa sitä ryhmää, josta vakinaiset tuomarit lopulta valikoituvat. Käsitellessään hallituksen esitystä tuomareiden nimittämisestä valiokunta korkeimman oikeuden esittelijöiden osalta nimenomaisesti mainitsi, että esittelijöiden nimittämiseen määrääjäksi on erityinen syy esimerkiksi silloin, kun kysymyksessä on eri tuomioistuinten tuomareiden tai esittelijöiden kouluttautuminen (ks. LaVM 1/2000 vp, s. 14/I).

Säännöksessä ilmaistut määräaikaisuuden perusedellytykset eli virkakierron edistäminen ja korkeimman oikeuden esittelijöiden asiantuntemuksen monipuolistaminen ovat sinänsä hyväksyttäviä. Ensiksi mainitun edellytyksen osalta valiokunta ei kuitenkaan pidä hyvänä, että lainsäädäntöön otettaisiin uusi käsite "virkakierto", koska sillä ei ole vakiintunutta sisältöä. Siksi valiokunta pitää aiheellisena sen korvaamista ilmaisulla "lainkäytön monipuolisen tuntemuksen edistäminen tuomioistuin- tai syyttäjälaitoksessa". Valiokunnan mielestä tämä ilmaisu osoittaa yhtäältä, mihin ammattikuntiin säännöstä on tarkoitus soveltaa, ja toisaalta osaltaan viittaa myös siihen, että esittelijäneuvoksen viran määräaikaisten täyttäminen on aina yksittäistapaullinen, erityistä harkintaa vaativa ratkaisu. Säännöksen tavoitteena on tällöin lähinnä oikeudenhoidon piirissä toimivien henkilöiden kouluttautumis- ja pätevyitysmahdollisuuksien edistäminen. Valiokunta korostaa kuitenkin, että nyt säädettävä mahdollisuus esittelijäneuvosten virkojen määräaikaisten täyttämiseen ei jo edellä esitetyistä periaatteellisista syistä ole kannanotto siihen, millaisilla keinoilla tuomareiden valikoitumispohjaa mahdollisesti tulisi laajentaa. Mainittu kysymys tulee arvioitavaksi toisissa yhteyksissä, jolloin sitä on huolellisesti tarkasteltava kokonaisuutena ilman minkään instituution toiminnan erityispiirteisiin liittyviä sidoksia.

Valiokunta ei myöskään pidä täysin onnistuneena säännöstä, jonka mukaan korkeimman oikeuden esittelijöiden asiantuntemuksen monipuolistaminen sinänsä riittäisi edellytykseksi sille, että henkilö nimitetään esittelijäneuvok-

sen virkaan määräajaksi. Valiokunnan mielestä edellytys tulee selkeämmin sitoa korkeimman oikeuden lainkäyttötoiminnan tarpeisiin. Esittelijäneuvoksen viran määräaikaisella täyttämällä voidaan turvata ratkaisutoiminnan jatkuva korkea laatu esimerkiksi silloin, kun korkeimman oikeuden käsiteltäväksi tulee tavanomaista enemmän tietyn alan oikeudellista osaamista edellyttäviä asioita. Tällaisessa tilanteessa saat-
taa olla tarpeen, että esittelijäneuvoksen virkaan voidaan määräajaksi ottaa vaikkapa kyseiseen alaan perehtynyt yliopistotutkija tai asianajaja. Näistä syistä valiokunta ehdottaa, että säännöksessä oleva vaihtoehtoinen edellytys viran määräaikaiselle täyttämislle ilmaistaan sanoin "korkeimman oikeuden käsiteltävinä olevissa asioissa tarvittavan esittelijöiden asiantunte-
muksen monipuolisuuden turvaamiseksi".

Valiokunta on lisäksi kiinnittänyt huomiota siihen, että pykälän sanamuoto ei vastaa sen perusteluista ilmeneviä rajoituksia. Hallituksen esityksessä (s. 5/I) nimittäin annetaan ymmärtää, että ehdotettu järjestely on tarkoitettu käytettäväksi vain poikkeuksellisesti. Perustelujen mukaan määräaikaisuudet eivät ensinnäkään olisi kovin pitkiä ja toiseksi tällaisten määräajaksi täytettävien esittelijäneuvoksen virkojen lukumäärä tulisi olemaan niin vähäinen, että niillä ei vaarannettaisi lähtökohtaa, jonka mukaan esittelijäneuvoksen virat täytetään vakinaisesti.

Perusteluissa esitettyjen rajausten mukaisesti lakivaliokunta ehdottaa, että samanaikaisesti enintään kolmasosa esittelijäneuvoksista voisi olla määräajaksi virkasuhteeseen nimitettyinä. Korkeimman oikeuden tarkoituksenmukaisen toiminnan turvaamiseksi on kuitenkin välttämätöntä, että tämä enimmäismäärä voidaan ylittää silloin, kun virka on ilman hoitajaa tai kun viran vakinainen haltija on estynyt hoitamasta virkatehtäviään. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että säännökseen otetaan viittaus tuomareiden nimittämisestä annetun lain 15 §:n 1 momenttiin.

Koska säännöksen soveltamisalaan kuuluvat korkeimman oikeuden toiminnassa esille tulevat tilanteet voivat valiokunnan arvion mukaan suu-
restti vaihdella, se ei katso olevan syytä, että

määräaikaisen virkasuhteen pituudelle asetettaisiin enimmäisaika. Hallituksen esityksen perusteluihin viitaten valiokunta kuitenkin huomauttaa, että määräaikaisuuksien ei tule olla kovin pitkiä. Samalla se korostaa, että saman henkilön jatkuva nimittäminen määräaikaiseen virkasuhteeseen ei ole periaatteellisesti hyväksyttävää eikä myöskään vastaa säädettävän lain tarkoitusta (vrt. myös HE 109/1999 vp, s. 44). Erityisissä tilanteissa — kuten tietyn alan asiantuntemusta edellyttävien asioiden määrän pysytellessä odotettua pitempään korkealla tasolla — voi kuitenkin olla perusteltuja syitä nimittää sama henkilö esittelijäneuvoksen virkaan uudelleen määräajaksi.

Koska kyseessä on uusi sääntely, johon liittyy myös periaatteellisia näkökohtia, valiokunta pitää tarpeellisena, että oikeusministeriö tarkoin seuraa sen soveltamista.

Hallituksen esitys HE 9/2005 vp

1. Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

2 luku. Päätösvaltaisuudesta

10 §. Pykälässä säädetään siitä, milloin ylimääräistä muutoksenhakua koskeva hakemus voidaan korkeimmassa oikeudessa käsitellä ja ratkaista viisijäsenistä jaostoa pienemmässä kokoonpanossa. Valiokunta ehdottaa, että säännöstä yksinkertaistetaan sanonnallisesti.

31 luku. Ylimääräisestä muutoksenhausta

2 §. Pykälän mukaan kantelu voidaan muutoin noudatettavan tuomion lainvoimaisuuteen perustuvan pääsäännön lisäksi tehdä myös kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden valvonnasta vastaava lainkäyttö- tai valvontaelin on todennut oikeudenkäyntivirheen asian käsittelyssä. Tällöin edellytetään lisäksi, että hakemuksen tueksi esitetään erittäin painavia syitä.

Koska esimerkiksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen jaoston antamaan tuomioon on mahdollista hakea vielä muutosta, säännöksen

sanamuodon valossa saattaa jäädä epäselväksi, mistä ratkaisusta siinä mainittu kuuden kuukauden aika lasketaan. Tämän selventämiseksi laki-valiokunta ehdottaa säännökseen otettavaksi nimennomaisen maininnan lopulliseksi jääneestä ratkaisusta.

Ehdotetun säännöksen mukaan kantelu voitaisiin tehdä uudessa kuuden kuukauden määräajassa vain, jos sen tueksi esitetään erittäin painavia syitä. Perustelujen (s. 25/I) mukaan tällaista syytä ei "yleensä olisi" silloin, kun ihmisoikeustuomioistuin on todennut sopimusloukkausta merkitsevän menettelyvirheen mutta katsonut, että pelkkä loukkauksen toteaminen on riittävä seuraamus asiassa. Jos loukkauksen kärsijälle on tuomittu maksettavaksi hyvitystä, olisi perustelujen mukaan arvioitava, riittääkö se korvaamaan hänelle asiassa aiheutuneen haitan.

Valiokunnan mielestä "erittäin painavan syyn" asettaminen kantelu-oikeuden lisäedellytykseksi ei ole asianmukaista ottaen huomioon, että kaikissa säännöksen soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa kansainvälinen valvontaelin on kuitenkin todennut oikeudenkäyntivirheen tapahtuneen. Tällaisessa tilanteessa loukkauksen kohteeksi joutuneella on perusteltu syy odottaa, että hän saa asiansa kotimaissa lainkäyttöjärjestelmässä uudelleen arvioitavaksi. Perusteluissa esitetyt maininnat erityisen painavan syyn olemassaolosta tarkoittavat valiokunnan mielestä myös sitä, että kantelun kohteena olevaa asiaa olisi joka tapauksessa tarkasteltava aineelliselta kannalta, jotta voitaisiin todeta, onko henkilöllä oikeus saada kantelunsa käsitellyksi. On myös huomattava, että "erittäin painavan syyn" poistaminen kantelu-oikeuden edellytyksistä ei millään tavoin vaikuta kantelun hyväksymisen edellytyksiin, joista säädetään oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 1 §:ssä. Näiden täyttymistä arvioitaessa tulee ottaa asianmukaisesti huomioon muun muassa hallituksen esityksen perusteluissa esitetyt oikeudenloukkauksen hyvittämiseen liittyvät näkökohdat. Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa, että säännöksestä poistetaan maininta "erittäin painavasta syystä".

Valiokunta on lisäksi tarkistanut säännöstä kielellisesti.

2. Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta

4 luku. Laillisesta tuomioistuimesta

1 a §. Pykälän mukaan rikoslain 12 ja 13 luvussa rangaistaviksi säädettyt maanpetos- ja valtiopetosrikokset käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa. Ehdotettua muutosta on perusteltu lähinnä sillä, että näiden asioiden käsittelylle ensimmäisenä asteena hovioikeudessa on vain historiallisia syitä (s. 8/I) ja että asioiden vähäinen määrä puoltaa niiden keskittämistä Helsingin käräjäoikeuteen oikeuskäytännön yhtenäisyyden turvaamiseksi (s. 27/II).

Ehdotettu muutos tarkoittaa samalla sitä, että tuomioistuin on tällaisessa asiassa päätösvaltainen, kun siinä on puheenjohtaja ja kolme lautamiestä. Valiokunnan mielestä tällainen järjestely ei ole aivan ongelmaton ottaen huomioon valtiollisten rikosten luonne ja käräjäoikeuden lautamiesten valitsemistapa. Valiokunta ei tässä yhteydessä kuitenkaan pidä tarpeellisena sitä, että yksinomaan tällaisten erittäin harvinaisten rikosasioiden käsittelyä varten säädettäisiin poikkeuksellinen ratkaisukokoonpano. Valiokunnan mielestä on kuitenkin tärkeää, että valtiollisten rikosten erityislaatu huomioon ottaen näitä asioita Helsingin käräjäoikeudessa käsiteltäessä sovelletaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 2 §:ää, jonka mukaan käräjäoikeudessa voi rikosasiassa olla lisäksi toinen lainoppinut jäsen.

6. Laki pakkokeinolain 1 luvun 9 §:n muuttamisesta

1 luku. Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen

9 §. Vangitsemisesta päättävä viranomainen. Pykälän 1 momentissa säädetään pidätetyn vangitsemisasiassa toimivaltaisesta tuomioistuimesta. Pääsäännön mukaan toimivalta kuuluu syyteasiassa toimivaltaiselle tuomioistuimelle. Ennen syytteen nostamista vangitsemisesta voi

kuitenkin päättää myös kiinniottamisaikakunnan tai pidätetyn säilyttämisaikakunnan yleinen alioikeus. Momentin loppuosassa säädetään kiireellisissä tapauksissa toimivaltaiseksi muu-
kin kuin säännöksessä mainittu alioikeus sen mukaan kuin oikeusministeriö tarkemmin mää-
rää.

Voimassa oleva vangitsemisasioiden ja mui-
den kiireellisten asioiden käsittelystä käräjäoi-
keuksissa eräissä tapauksissa annettu oikeusmi-
nisteriön asetus (1000/2003) perustuu osittain
nyt muutettavaan pykälään. Mainitussa asetuk-
sessa säädetään käräjäoikeuksien päivystyksen
järjestämisestä. Valiokunta ehdottaa, että sään-
nös myös sanonnallisesti muutetaan nykyisen
perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaiseksi ase-
tuksenantovaltuutukseksi ja että valtuutuksen
soveltamisala ilmaistaan nykyistä täsmällisem-
min.

Valiokunta on lisäksi muuttanut alioikeuksia
koskevat maininnat koskemaan käräjäoikeuksia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdot-
taa,

*että hallituksen esitykseen HE 9/2005
vp sisältyvät 2.—5. lakiehdotus hyväk-
syttään muuttamattomina,*

*että hallituksen esitykseen HE 7/2005
vp sisältyvä lakiehdotus hyväksytään
muutettuna ja*

*että hallituksen esitykseen HE 9/2005
vp sisältyvät 1. ja 6. lakiehdotus hyväk-
syttään muutettuina seuraavasti:*

Valiokunnan muutosehdotukset (HE 7/2005 vp)

Laki

korkeimmasta oikeudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Korkeimman oikeuden tehtävät

1 ja 2 § (Kuten HE)

3 §

Muina asioina korkein oikeus:
(1—3 kohta kuten HE)
4) käsittelee, sen mukaan kuin erikseen sää-
detään, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovut-
tamista koskevia asioita;
(5 ja 6 kohta kuten HE)

4 ja 5 § (Kuten HE)

2 luku

Asioiden ratkaiseminen

6 § (Kuten HE)

7 §

*Presidentti voi päättää lainkäyttöasian siirtä-
misestä tarpeellisilta osiltaan käsiteltäväksi
täysistunnossa tai vahvennetussa jaostossa, jos-
sa on 11 jäsentä, jos asian tai sen osan ratkai-
sua harkittaessa osoittautuu, että jaosto on poik-*

keamassa korkeimman oikeuden aikaisemmin omaksumasta kannasta. Presidentti voi muutoinkin määrätä periaatteellisesti merkittävän tai muuten laajakantoisen lainkäyttöasian tai sen osan käsiteltäväksi täysistunnossa tai vahvennetussa jaostossa.

(2 mom. poist.)

8 ja 9 §
(Kuten HE)

3 luku

Presidentti ja muut jäsenet

10—12 §
(Kuten HE)

4 luku

Esittelijät ja muu henkilöstö

13 §

(1 mom. kuten HE)

Esittelijät nimittää korkein oikeus. Esittelijöiden kelpoisuusvaatimuksista, nimittämisperusteista ja nimittämisestä määräajaksi on voimassa, mitä tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa säädetään. Esittelijäneuvokseksi voidaan

nimittää määräajaksi virkasuhteeseen myös, jos se on tärkeää lainkäytön monipuolisen tuntemuksen edistämiseksi tuomioistuin- tai syyttäjälaitoksessa tai korkeimman oikeuden käsiteltävinä olevissa asioissa tarvittavan esittelijöiden asiantuntemuksen monipuolisuuden turvaamiseksi. Määräajaksi virkasuhteeseen nimitettyinä voi samanaikaisesti olla kuitenkin enintään kolmasosa esittelijäneuvoksista, jollei tuomareiden nimittämisestä annetun lain 15 §:n 1 momentista muuta johdu.

(3 mom. kuten HE)

14 §
(Kuten HE)

5 luku

Palvelussuhteen väliaikainen järjestely

15 ja 16 §
(Kuten HE)

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

17—19 §
(Kuten HE)

Valiokunnan muutosehdotukset (HE 9/2005 vp)

1.

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 9 ja 10 §, 11 luvun 5 §:n 2 momentti, 26 luvun 28 §:n 1 momentti, 30 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 ja 15 §, 20 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti sekä 31 luvun 12 §:n 1 momentti ja 18 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 9 § ja 30 luvun 24 §:n 1 momentti laissa 1052/1991, 2 luvun 10 § laissa 595/1993, 11 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 1056/1991, 26 luvun 28 §:n 1 momentti laissa 381/2003, 30 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 ja 15 § sekä 20 §:n 2 momentti laissa 104/1979 sekä 31 luvun 12 §:n 1 momentti ja 18 § laissa 109/1960, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 11 §, 11 luvun 5 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1056/1991, uusi 3 momentti, 21 luvun 16 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1013/1993, uusi 3 momentti, 30 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 104/1979, uusi 3 ja 4 momentti, 13 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja lukuun uusi 21 a § sekä 31 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 109/1960, uusi 3 momentti ja lukuun uusi 14 a § seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

9 §
(Kuten HE)

10 §

Ylimääräistä muutoksenhakua koskeva asia voidaan korkeimmassa oikeudessa käsitellä ja ratkaista kolmijäsenisessä jaostossa, jos asiassa päätetään vain välitoimesta taikka hakemus yksimielisesti hylätään tai jätetään tutkimatta. Myös yhden jäsenen muodostama jaosto voi päättää välitoimesta ylimääräistä muutoksenhakua koskevassa asiassa. Jos korkein oikeus on jo aikaisemmin hylännyt tai jättänyt tutkimatta ylimääräistä muutoksenhakua koskevan hakemuksen, tällainen jaosto voi myös hylätä tai jättää tutkimatta asiassa tehdyn uuden hakemuksen, jossa ei esitetä asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisiä uusia seikkoja tai todisteita.

Muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ylimääräistä muutoksenhakua koskeva asia on siirrettävä viisijäsenisen jaoston ratkaistavaksi.

11 §
(Kuten HE)

11 luku

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

5 §
(Kuten HE)

21 luku

Oikeudenkäyntikuluista

16 §
(Kuten HE)

26 luku

Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa

28 §
(Kuten HE)

30 luku

Muutoksenhaku hovioikeudesta korkeimpaan oikeuteen

2, 3 ja 13—15 §
(Kuten HE)

Muutoksenhakuasiain käsittely korkeimmassa oikeudessa

20, 21 a ja 24 §
(Kuten HE)

31 luku

Ylimääräisestä muutoksenhausta

2 §

— — — — —
(Poist.) Kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden valvomisessa toimivaltaisen lainkäyttö-

tai valvontaelimen todettua oikeudenkäyntivirheen asian käsittelyssä, kantelu voidaan 2 momentin estämättä tehdä kuuden kuukauden kuluessa kyseisen valvontaelimen lopulliseksi jääneen ratkaisun antamisesta (poist.).

12, 14 a ja 18 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

6.

Laki

pakkokeinolain 1 luvun 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 693/1997, seuraavasti:

1 luku
Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen

9 §

Vangitsemisesta päättävä viranomainen

Vangitsemisesta päättää se tuomioistuin, joka on syyteasiassa toimivaltainen. Ennen syytteen nostamista pidätetyn vangitsemisesta saa päät-

tää myös kiinniottamispaiikkakunnan tai pidätetyn säilyttämispaiikkakunnan *käräjäoikeus* ja kiireellisessä tapauksessa muukin *käräjäoikeus*. *Käräjäoikeuksien päivytyksestä kiireellisissä tapauksissa säädetään oikeusministeriön asetuksella.*

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tuija Brax /vihr
vpj. Susanna Rahkonen /sd
jäs. Esko Ahonen /kesk
Tatja Karvonen /kesk
Heli Paasio /sd
Jukka Roos /sd

Tero Rönni /sd
Petri Salo /kok
Pertti Salovaara /kesk
Minna Sirnö /vas
Timo Soini /ps
Marja Tiura /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Risto Eerola.